

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 879

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 1 noiembrie 2019

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
1.159/3.298/1.452. — Ordin al ministrului economiei, al ministrului finanțelor publice și al ministrului muncii și justiției sociale privind aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli pe anul 2019 pentru Societatea CERTEJ — S.A. — filiala Companiei Naționale a Cuprului, Aurului și Fierului MINVEST — S.A. Deva, aflată sub autoritatea Ministerului Economiei	2–4
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 16 din 24 septembrie 2019 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală)	5–15

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL ECONOMIEI Nr. 1.159 din 16 septembrie 2019	MINISTERUL FINANȚELOR PUBLICE Nr. 3.298 din 15 octombrie 2019	MINISTERUL MUNCII ȘI JUSTIȚIEI SOCIALE Nr. 1.425 din 24 septembrie 2019
--	--	--

ORDIN

privind aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli pe anul 2019 pentru Societatea CERTEJ — S.A. — filiala Companiei Naționale a Cuprului, Aurului și Fierului MINVEST — S.A. Deva, aflată sub autoritatea Ministerului Economiei

Având în vedere prevederile art. 4 alin. (1) lit. b) din Ordonanța Guvernului nr. 26/2013 privind întărirea disciplinei financiare la nivelul unor operatori economici la care statul sau unitățile administrativ-teritoriale sunt acționari unici ori majoritari sau dețin direct ori indirect o participație majoritară, aprobată cu completări prin Legea nr. 47/2014, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul prevederilor art. 10 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 27/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Economiei, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 10 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor Publice, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 17 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 12/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Muncii și Justiției Sociale, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul economiei, ministrul finanțelor publice și ministrul muncii și justiției sociale emit următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2019 pentru Societatea CERTEJ — S.A. — filiala Companiei Naționale a Cuprului, Aurului și Fierului MINVEST — S.A. DEVA, prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul economiei,
Niculae Bădălău

Ministrul finanțelor
publice,
**Eugen Orlando
Teodorovici**

Ministrul muncii
și justiției sociale,
**Marius-Constantin
Budăi**

MINISTERUL ECONOMIEI

Compania Națională a Cuprului, Aurului și Fierului „MINVEST” — S.A. Deva — FILIALA SOCIETATEA CERTEJ — S.A.

Str. Principală nr. 89, Certeju de Sus, județul Hunedoara

Cod unic de înregistrare: RO 14271549

**BUGETUL DE VENITURI ȘI CHELTUIELI
pe anul 2019**

		INDICATORI	Nr. rd.	Propuneri an curent 2019 - mii lei -
0	1	2	3	4
I.		VENITURI TOTALE (Rd.1=Rd.2+Rd.5+Rd.6)	1	127
	1	Venituri totale din exploatare, din care:	2	127
		a) subvenții, cf. prevederilor legale în vigoare	3	
		b) transferuri, cf. prevederilor legale în vigoare	4	
	2	Venituri financiare	5	
	3	Venituri extraordinare	6	
II		CHELTUIELI TOTALE (Rd.7=Rd.8+Rd.20+Rd.21)	7	122
	1	Cheltuieli de exploatare, din care:	8	122
		A. cheltuieli cu bunuri și servicii	9	11
		B. cheltuieli cu impozite, taxe și varsăminte asimilate	10	
		C. cheltuieli cu personalul, din care:	11	106
		C0 Cheltuieli de natură salarială(Rd.13+Rd.14)	12	40
		C1 ch. cu salariile	13	39
		C2 bonusuri	14	1
		C3 alte cheltuieli cu personalul, din care:	15	
		cheltuieli cu plăți compensatorii aferente disponibilizărilor de personal	16	
		C4 Cheltuieli aferente contractului de mandat și a altor organe de conducere și control, comisii și comitete	17	64
		C5 cheltuieli cu asigurările și protecția socială, fondurile speciale și alte obligații legale	18	2
		D. alte cheltuieli de exploatare	19	5
	2	Cheltuieli financiare	20	
	3	Cheltuieli extraordinare	21	
III		REZULTATUL BRUT (profit/pierdere)	22	5
IV		IMPOZIT PE PROFIT	23	
V		PROFITUL CONTABIL RĂMAS DUPĂ DEDUCEREA IMPOZITULUI PE PROFIT, din care:	24	5
	1	Rezerve legale	25	
	2	Alte rezerve reprezentând facilități fiscale prevăzute de lege	26	
	3	Acoperirea pierderilor contabile din anii precedenți	27	5
	4	Constituirea surselor proprii de finanțare pentru proiectele cofinanțate din împrumuturi externe, precum și pentru constituirea surselor necesare rambursării ratelor de capital, plății dobânzilor, comisioanelor și altor costuri aferente acestor împrumuturi	28	
	5	Alte repartizări prevăzute de lege	29	
	6	Profitul contabil rămas după deducerea sumelor de la Rd. 25, 26, 27, 28, 29	30	

*) Anexa este reprodusă în facsimil.

		INDICATORI	Nr. rd.	Propuneri an curent 2019 - mii lei -
0	1	2	3	4
	7	Participarea salariaților la profit în limita a 10% din profitul net, dar nu mai mult de nivelul unui salariu de bază mediu lunar realizat la nivelul operatorului economic în exercițiul financiar de referință	31	
	8	Minimum 50% vărsăminte la bugetul de stat sau local în cazul regiilor autonome, ori dividende convenite acționarilor, în cazul societăților/ companiilor naționale și societăților cu capital integral sau majoritar de stat, din care:	32	
	a)	- dividende convenite bugetului de stat	33	
	b)	- dividende convenite bugetului local	33a	
	c)	- dividende convenite altor acționari	34	
	9	Profitul nerepartizat pe destinațiile prevăzute la Rd.31 - Rd.32 se repartizează la alte rezerve și constituie sursă proprie de finanțare	35	
VI		VENITURI DIN FONDURI EUROPENE	36	
VII		CHELTUIELI ELIGIBILE DIN FONDURI EUROPENE, din care	37	
	a)	cheltuieli materiale	38	
	b)	cheltuieli cu salariile	39	
	c)	cheltuieli privind prestarile de servicii	40	
	d)	cheltuieli cu reclama si publicitate	41	
	e)	alte cheltuieli	42	
VIII		SURSE DE FINANȚARE A INVESTIȚIILOR, din care:	43	5
	1	Alocații de la buget	44	
		alocații bugetare aferente plății angajamentelor din anii anteriori	45	
IX		CHELTUIELI PENTRU INVESTIȚII	46	
X		DATE DE FUNDAMENTARE	47	
	1	Nr. de personal prognozat la finele anului	48	1
	2	Nr.mediu de salariați total	49	1
	3	Castigul mediu lunar pe salariat (lei/persoană) determinat pe baza cheltuielilor de natură salarială *)	50	3.333
	4	Castigul mediu lunar pe salariat (lei/persoană) determinat pe baza cheltuielilor de natura salariala,recalculat cf. Legii anuale a bugetului de stat	51	3.333
	5	Productivitatea muncii în unități valorice pe total personal mediu (mii lei/persoană) (Rd.2/Rd.49)	52	127
	6	Productivitatea muncii în unități valorice pe total personal mediu recalculata cf. Legii anuale a bugetului de stat	53	127
	7	Productivitatea muncii în unități fizice pe total personal mediu (cantitate produse finite/ persoană)	54	
	8	Cheltuieli totale la 1000 lei venituri totale (Rd.7/Rd.1)x1000	55	961
	9	Plăți restante	56	18.225
	10	Creanțe restante	57	632

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT ÎN MATERIE PENALĂ

DECIZIA Nr. 16**din 24 septembrie 2019**

Dosar nr. 1.449/1/2019

Daniel Grădinaru — președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului

Andrei Claudiu Rus — judecător la Secția penală

Ioana Alina Ilie — judecător la Secția penală

Ionuț Mihai Matei — judecător la Secția penală

Rodica Aida Popa — judecător la Secția penală

Leontina Șerban — judecător la Secția penală

Francisca Maria Vasile — judecător la Secția penală

Oana Burnel — judecător la Secția penală

Rodica Cosma — judecător la Secția penală

Pe rol se află soluționarea sesizării formulate de Curtea de Apel Craiova, Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul penal nr. 2.615/101/2018, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a următoarei chestiuni de drept:

„Dacă serviciul de probațiune face parte din categoria subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă, în sensul art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală raportat la art. 34 din Codul de procedură penală, cu aplicarea art. 29 din Codul de procedură penală care definesc noțiunea de subiect procesual și respectiv de participant la procesul penal.”

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a fost constituit conform prevederilor art. 476 alin. (6) din Codul de procedură penală și art. 274 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința a fost prezidată de către președintele Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Daniel Grădinaru.

Conform art. 276 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare, la ședința de judecată a participat doamna Oana-Mihaela Dinu, magistrat-asistent în cadrul Secției penale.

Judecător-raportor a fost desemnat, conform prevederilor art. 476 alin. (7) din Codul de procedură penală, doamna judecător Rodica Aida Popa, judecător în cadrul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a fost reprezentat de doamna procuror Marinela Mincă.

Magistratul-asistent a prezentat referatul cauzei, învederând obiectul Dosarului nr. 1.449/1/2019 aflat pe rolul Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

A menționat că, la dosar, au transmis puncte de vedere Curțile de Apel Alba Iulia, Bacău, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Pitești, Ploiești, Oradea, Târgu Mureș, Iași, București, Suceava, Timișoara, precum și Direcția Legislație, studii și documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, Facultatea de Drept din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Drept, Departamentul de Drept public din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca; Centrul de cercetări în Științe penale al Facultății de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara, Catedra de

Drept penal din cadrul Facultății de Drept a Universității „Nicolae Titulescu” din București.

De asemenea a învederat că, la data de 19.06.2019, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a depus concluzii scrise.

În continuare, a arătat că, la dosar, a fost depus raportul întocmit de judecătorul-raportor care a fost înaintat părților la data de 2 septembrie 2019, potrivit dispozițiilor art. 476 alin. (9) din Codul de procedură penală.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, constatând că nu sunt cereri sau excepții de formulat, a solicitat doamnei procuror să susțină punctul de vedere al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema supusă dezbaterii în Dosarul nr. 1.449/1/2019.

Reprezentantul Ministerului Public a solicitat admiterea sesizării formulate de Curtea de Apel Craiova, Secția penală și pentru cauze cu minori.

În acest sens a arătat că serviciul de probațiune face parte din categoria subiecților procesuali la care hotărârea se referă, în sensul art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală raportat la art. 34 și 29 din același cod. Astfel, fondul cauzei este reprezentat de un raport de drept execuțional, raport specific fazei de executare a procesului penal, așadar de executare a sancțiunii penale în care subiecții sunt: pe de o parte, statul, reprezentat de organele specializate în administrarea justiției, respectiv serviciul de probațiune, prin consilierul de probațiune și, pe de altă parte, persoana condamnată.

A precizat că problema de drept evocată de instanța de trimitere are ca scop lămurirea împrejurării dacă serviciul de probațiune face parte din categoria titularilor abilitați să exercite calea de atac a contestației prevăzută de art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală, respectiv dacă acesta face parte din categoria subiecților procesuali la care hotărârea se referă, în sensul art. 29 din Codul de procedură penală raportat la art. 34 din Codul de procedură penală, așa cum aceste texte definesc sintagma de „subiect procesual”.

A mai arătat că, în enumerarea prevăzută de art. 29 din Codul de procedură penală, din categoria participanților la procesul penal fac parte și alți subiecți procesuali, categorie explicitată la art. 34 din Codul de procedură penală. Potrivit acestui text sunt subiecți procesuali martorul, expertul, interpretul, agentul procedural, organele speciale de constatare, precum și orice alte persoane sau organe prevăzute de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare.

Or, art. 32 din Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune prevede în sarcina consilierului de probațiune anumite atribuții pe care acesta le are cu privire la evaluarea inculpaților, a minorilor aflați în executarea unor măsuri educative, respectiv a persoanelor pe durata termenului de supraveghere fixat de instanță.

În același timp, art. 94 din Codul penal prevede anumite atribuții în sarcina serviciului de probațiune, printre care obligativitatea sesizării instanței în măsura în care persoana supravegheată nu respectă obligațiile impuse. Or, aceste atribuții sunt preluate în art. 67 din Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune.

Totodată, art. 583 din Codul de procedură penală reglementează instituția anulării sau revocării suspendării sub supraveghere a executării pedepsei, în condițiile art. 96 și 97 din Codul penal, sancțiune care intervine din oficiu, la cererea procurorului sau a consilierului de probațiune.

Astfel, având în vedere sfera atribuțiilor și obligațiilor conferite consilierului de probațiune, a concluzionat că serviciul de probațiune face parte din categoria subiecților procesuali enumerate de art. 34 din Codul de procedură penală, respectiv face parte din categoria organelor prevăzute de lege care au anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale.

Președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, domnul judecător Daniel Grădinaru, constatând că nu sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală a reținut dosarul în pronunțare.

ÎN ALTA CURTE,

asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

Prin Încheierea de ședință din data de 2 mai 2019 pronunțată de Curtea de Apel Craiova, Secția penală și pentru cauze cu minori, în temeiul art. 475 și art. 476 alin. (1) din Codul de procedură penală s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a pronunța o hotărâre prealabilă în vederea dezlegării de principiu a următoarei probleme de drept:

„Dacă serviciul de probațiune face parte din categoria subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă, în sensul art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală raportat la art. 34 din Codul de procedură penală, cu aplicarea art. 29 din Codul de procedură penală care definesc noțiunea de subiect procesual și respectiv de participant la procesul penal.”

II. Expunerea succintă a cauzei

La data de 29.11.2018 a fost înregistrată pe rolul Tribunalului Mehedinți cu nr. 2.615/101/2018 sesizarea Serviciului de Probațiune Caraș-Severin, cu privire la condamnată A privind revocarea suspendării executării pedepsei, aplicată prin Sentința penală nr. 175 din 29.09.2017, pronunțată de Tribunalul Mehedinți în Dosarul nr. 2.057/101/2017, definitivă prin neapelare la data de 16.10.2017.

Examinând actele și lucrările dosarului, probele administrate în cursul cercetării judecătorești, prima instanță a reținut:

S-a constatat că sesizarea formulată de Serviciul de Probațiune Caraș-Severin, cu privire la revocarea suspendării sub supraveghere a executării pedepsei față de condamnată A, este justificată de nerespectarea măsurilor de supraveghere stabilite în sarcina sa prin hotărârea de condamnare.

Prin Sentința penală nr. 175 din 29.09.2017, pronunțată de Tribunalul Mehedinți în Dosarul nr. 2.057/101/2017, definitivă prin neapelare la data de 26.10.2017, s-a dispus condamnarea inculpatei A la pedeapsa de 1 an închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de ucidere din culpă, prevăzută de art. 192 alin. (1) din Codul penal.

În baza art. 91 din Codul penal s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere și s-a stabilit un termen de supraveghere de 2 ani, conform dispozițiilor art. 92 din Codul penal, iar în baza art. 93 alin. (1) din Codul penal inculpata a fost obligată ca, pe durata termenului de supraveghere, să respecte următoarele măsuri de supraveghere:

a) să se prezinte la Serviciul de Probațiune de pe lângă Tribunalul Caraș-Severin la datele fixate de acesta; b) să primească vizitele consilierului de probațiune desemnat cu supravegherea sa; c) să anunțe, în prealabil, schimbarea locuinței și orice deplasare care depășește 5 zile; d) să

comunice schimbarea locului de muncă; e) să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență.

De asemenea, în baza art. 93 alin. (2) din Codul penal, inculpata A a fost obligată ca, pe durata termenului de supraveghere, să execute obligația de a frecventa un program de reintegrare socială derulat de Serviciul de Probațiune de pe lângă Tribunalul Caraș-Severin sau organizat în colaborare cu instituții din comunitate.

În baza art. 93 alin. (3) din Codul penal raportat la art. 404 alin. (2) din Codul de procedură penală, pe parcursul termenului de supraveghere, inculpata A va presta o muncă neremunerată în folosul comunității, în cadrul Primăriei Topleş, județul Caraș-Severin, pe o perioadă de 60 de zile lucrătoare.

În baza art. 91 alin. (4) din Codul penal s-a atras atenția inculpatei A asupra dispozițiilor art. 96 din Codul penal privind revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere, în cazul nerespectării, cu rea-credință, a măsurilor de supraveghere, a neexecutării obligațiilor impuse sau în cazul săvârșirii unei noi infracțiuni pe parcursul termenului de supraveghere.

Supravegherea și controlul respectării obligațiilor impuse de către instanță au fost încredințate Serviciului de Probațiune Caraș-Severin.

În aceste condiții a fost sesizată instanța de judecată pentru a verifica dacă sunt incidente dispozițiile art. 96 alin. (1) din Codul penal cu privire la revocarea suspendării sub supraveghere a executării pedepsei și pentru a dispune în consecință. Au fost expuse dispozițiile art. 583 alin. (1) din Codul de procedură penală și art. 96 din Codul penal.

S-a constatat că persoana condamnată A s-a prezentat la data de 4 iunie 2018 în vederea punerii în executare a hotărârii de condamnare, iar pentru data de 3 iulie 2018 i s-a stabilit prima întreprindere de supraveghere, fiind informată cu privire la dispozițiile hotărârii judecătorești și la modul de desfășurare a supravegherii.

Din relațiile comunicate de Serviciul de Probațiune Caraș-Severin a rezultat că A s-a prezentat la Serviciul de Probațiune Caraș-Severin la data de 17.08.2018, fiind întocmit, discutat și semnat planul de supraveghere.

După această dată persoana condamnată nu s-a mai prezentat la Serviciul de Probațiune Caraș-Severin și nu a comunicat schimbarea locului de muncă sau a locuinței.

Din raportul de evaluare întocmit de către Serviciul de Probațiune Caraș-Severin nr. 92 din 26.11.2018 a rezultat că persoana condamnată, deși nu are probleme de sănătate, este o persoană labilă emoțional, cu bagaj informațional modest și cu o insuficientă capacitate de anticipare și asumare a consecințelor propriilor fapte.

Toate demersurile efectuate de către instanță pentru a se asigura prezența persoanei condamnate la judecată au fost ineficiente.

Din relațiile comunicate a rezultat că aceasta nu s-a mai prezentat la locul de muncă din data de 15.11.2018 și nu i se cunoaște noua locuință, iar la domiciliul legal nu a mai fost văzută, existând date că este plecată fie în Reșița, fie în Germania.

În atare situație, instanța a reținut că nu sunt incidente dispozițiile art. 96 alin. (1) din Codul penal — rea-credință —, motiv pentru care în baza art. 583 alin. (1) din Codul de procedură penală a respins sesizarea formulată de Serviciul de Probațiune Caraș-Severin, cu privire la condamnată A privind revocarea suspendării executării pedepsei, aplicată prin Sentința penală nr. 175 din 29.09.2017, pronunțată de Tribunalul Mehedinți în Dosarul nr. 2.057/101/2017, definitivă prin neapelare la data de 16.10.2017.

Împotriva acestei hotărâri a formulat contestație Serviciul de Probațiune Caraș-Severin, susținând că hotărârea este

netemeinică, întrucât intimata nu s-a prezentat la serviciul de probațiune și nici nu a anunțat imposibilitatea prezentării, a schimbat locul de muncă și domiciliul fără a încunoștința serviciul de probațiune; reaua-credință în respectarea acestor obligații rezultă din materialitatea faptei, fiind invocate, în drept, dispozițiile art. 425¹ și art. 583 din Codul de procedură penală.

III. Punctul de vedere al procurorului și al părții asupra chestiunii de drept sesizate

Reprezentantul Ministerului Public a susținut că serviciul de probațiune face parte din categoria persoanelor care pot formula contestație, în temeiul art. 425¹ alin. (1) din Codul de procedură penală, întrucât hotărârea se referă la obligațiile pe care acestea le au, respectiv serviciul de probațiune are obligația de a supraveghea modul în care sunt îndeplinite obligațiile de către persoana supusă supravegherii și a sesiza instanța în situația în care persoana cu rea-credință se sustrage îndeplinirii acestei obligații, apreciind că hotărârea instanței de fond vizează obligațiile serviciului de probațiune, fiind o persoană care se încadrează în dispozițiile art. 425¹ alin. (1) din Codul de procedură penală.

Avocatul intimatei A. a arătat că serviciul de probațiune nu poate face parte din categoria subiecților procesuali, iar contestația formulată este inadmisibilă.

IV. Punctul de vedere al completului care a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

În ceea ce privește opinia exprimată de completul de judecată al Curții de Apel Craiova, aceasta a fost următoarea:

Sistemul de probațiune este serviciul public ce contribuie la îndeplinirea actului de justiție (art. 2 din Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune), prin a cărui activitate se asigură participarea la realizarea interesului comunității, în scopul reabilitării sociale a infractorilor, al diminuării riscului de săvârșire a unor noi infracțiuni și al creșterii gradului de siguranță în comunitate [art. 2 alin. (2) din Legea nr. 252/2013].

Potrivit Codului de procedură penală, procesul penal are patru faze procesuale: faza urmăririi penale, faza camerei preliminare, faza judecătii și faza executării hotărârii. Această din urmă fază procesuală are două etape procesuale, și anume: punerea în executare a hotărârii penale și, dacă este cazul, modificarea ce ar putea interveni în cursul executării.

În ultima fază procesuală, serviciul de probațiune exercită atribuții specifice, reglementate în dispozițiile art. 43—44 din Legea nr. 252/2013 și respectiv în dispozițiile capitolului IV secțiunea a II-a din același act normativ, privind executarea obligațiilor și respectarea măsurilor de supraveghere față de persoanele în privința cărora s-a dispus amânarea aplicării pedepsei, suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, liberarea condiționată dacă restul de pedeapsă rămas de neexecutat la data liberării este de 2 ani sau mai mare.

Modul concret în care serviciul de probațiune contribuie la îndeplinirea actului de justiție în faza de executare a hotărârii definitive este reglementat prin ansamblul secțiunii a II-a din Legea nr. 252/2013.

S-au făcut referiri la dispozițiile art. 67 din Legea nr. 252/2013 și corelativ la conținutul art. 583 din Codul de procedură penală.

Raportând dispozițiile art. 583 din Codul de procedură penală la prevederile art. 96 alin. (1) din Codul penal și prevederile art. 94 alin. (4) din Codul penal rezultă că instanța care a judecat în primă instanță persoana condamnatului este competentă să soluționeze sesizarea privind revocarea suspendării sub supraveghere, sesizare care aparține, din punctul de vedere al legitimității procesuale active, subiecților procesuali prevăzuți de art. 583 din Codul de procedură penală: procuror, consilier de probațiune, din oficiu.

Condițiile substanțiale care trebuie îndeplinite pentru dispunerea revocării suspendării sub supraveghere, în ceea ce

privește domeniul măsurilor de supraveghere și obligațiilor, sunt reglementate în prevederile art. 94 alin. (4) și art. 96 alin. (1) din Codul penal.

Procedura de judecată a sesizării formulate de serviciul de probațiune privind revocarea suspendării sub supraveghere a executării pedepsei, conform art. 96 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 583 alin. (1) din Codul de procedură penală, este cea prevăzută în dispozițiile art. 597 din Codul de procedură penală care se aplică tuturor situațiilor procesuale reglementate în titlul V al Codului penal, denumit „Executarea hotărârilor penale”. Prima instanță se pronunță printr-o sentință, conform art. 597 alin. (4) din Codul de procedură penală, care este supusă căii de atac ordinare a contestației, conform art. 597 alin. (7) din Codul de procedură penală raportat la art. 425¹ alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală.

Legitimarea procesuală activă în ceea ce privește exercitarea contestației împotriva hotărârii pronunțate de instanța de executare în procedura prevăzută de art. 583 din Codul de procedură penală au: procurorul, persoanele ale căror interese legitime au fost vătămăte prin hotărâre, precum și subiecții procesuali la care hotărârea atacată se referă.

Conform art. 29 din Codul de procedură penală, participanții în procesul penal sunt organele judiciare, avocatul, părțile, subiecții procesuali principali, precum și alți subiecți procesuali. Această ultimă componentă a participanților în procesul penal este definită în prevederile art. 34 din Codul de procedură penală, conform cărora în afara subiecților procesuali principali au calitatea de subiecți procesuali următorii: martor, expert, interpret, agent procedural, organele speciale de constatare, precum și orice alte persoane sau organe prevăzute de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale.

Din perspectiva dispozițiilor art. 34 din Codul de procedură penală, serviciul de probațiune este un organ prevăzut de lege având atribuții în procedurile penale ce se desfășoară în faza execuțională a procesului penal.

V. Punctele de vedere exprimate de curțile de apel și instanțele judecătorești arondate

Examinând punctele de vedere exprimate de curțile de apel și instanțele arondate, precum și jurisprudența atașată acestora ce au fost transmise instanței supreme referitoare la chestiunea de drept supusă dezlegării, aflate în volumul I al prezentei cauze, a rezultat o practică neunitară.

Astfel, Curtea de Apel Galați, Tribunalul Brăila, Tribunalul Bacău, Tribunalul Cluj, Tribunalul Maramureș, Tribunalul București, Secția I penală, Tribunalul Călărași, Tribunalul Giurgiu, Tribunalul Ialomița, Tribunalul Ilfov, Tribunalul Teleorman, Tribunalul Buzău, Tribunalul Hunedoara, Tribunalul Dolj, Tribunalul Gorj, Tribunalul Olt, Tribunalul Arad, Tribunalul Caraș-Severin, Judecătoria Brăila, Judecătoria Bacău, Judecătoria Moinești, Judecătoria Roman, Judecătoria Bistrița, Judecătoria Năsăud, Judecătoria Baia Mare, Judecătoria Pașcani, Judecătoria Hârlău, Judecătoria Huși, Judecătoria Sectorului 1 București, Judecătoria Sectorului 2 București, Judecătoria Sectorului 3 București, Judecătoria Sectorului 4 București, Judecătoria Sectorului 5 București, Judecătoria Sectorului 6 București, Judecătoria Lehliu-Gară, Judecătoria Fetești, Judecătoria Urziceni, Judecătoria Slobozia, Judecătoria Roșiori de Vede, Judecătoria Videle, Judecătoria Constanța, Judecătoria Tulcea, Judecătoria Măcin, Judecătoria Deva, Judecătoria Vânu Mare, Judecătoria Pașcani, Judecătoria Reșița, Judecătoria Caransebeș opinează că serviciul de probațiune **face parte din categoria subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă, fiind circumscris sintagmei „orice altă persoană sau organ prevăzut de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile penale”, în sensul 425¹ alin. (2) raportat la art. 34 și art. 29**

din Codul de procedură penală. Au fost anexate hotărâri judecătorești, în sensul opiniei exprimate de către Curtea de Apel Galați, Tribunalul Brăila, Tribunalul Buzău, Tribunalul Hunedoara și Judecătoria Brăila, Judecătoria Deva, Judecătoria Reșița.

Alte instanțe, Curtea de Apel Pitești, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Târgu Mureș, Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel București, Curtea de Apel Timișoara, Tribunalul Bistrița-Năsăud, Tribunalul Vaslui, Tribunalul București, Secția I penală, Tribunalul Prahova, Judecătoria Onești, Judecătoria Sighetu Marmăției, Judecătoria Odorheiu Secuiesc, Judecătoria Iași, Judecătoria Răducăneni, Judecătoria Sectorului 1 București, Judecătoria Sectorului 2 București, Judecătoria Sectorului 3 București, Judecătoria Sectorului 4 București, Judecătoria Sectorului 5 București, Judecătoria Sectorului 6 București, Judecătoria Alexandria, Judecătoria Turnu Măgurele au exprimat punctul de vedere în sensul că serviciul de probațiune **nu face parte din categoria subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă, în sensul 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală, raportat la art. 34 din Codul de procedură penală, cu aplicarea art. 29 din Codul de procedură penală.**

Curtea de Apel Suceava, Curtea de Apel Cluj, Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Craiova, Tribunalul Sălaj, Tribunalul Bihor, Tribunalul Satu Mare, Tribunalul Mureș, Tribunalul Constanța, Tribunalul Tulcea, Tribunalul Timiș, Judecătoria Beclean, Judecătoria Turda, Judecătoria Gherla, Judecătoria Cluj-Napoca, Judecătoria Huedin, Judecătoria Dej, Judecătoria Vișeu de Sus, Judecătoria Dragomirești, Judecătoria Târgu Lăpuș, Judecătoria Zalău, Judecătoria Șimleu Silvaniei, Judecătoria Jibou, Judecătoria Reghin, Judecătoria Mangalia, Judecătoria Medgidia, Judecătoria Târgu Jiu, Judecătoria Motru, Judecătoria Novaci, Judecătoria Târgu Cărbunești, Judecătoria Timișoara, Judecătoria Sănnicolau Mare, Judecătoria Lugoj, Judecătoria Deta, Judecătoria Făget, Judecătoria Oravița, Judecătoria Moldova Nouă nu au exprimat un punct de vedere expres, întrucât au comunicat că nu au avut jurisprudență.

VI. Opinia specialiștilor consultați

În condițiile art. 476 alin. (10) cu referire la art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală s-au solicitat puncte de vedere specialiștilor cu privire la problema de drept supusă dezlegării.

VI.1. Facultatea de Drept, Departamentul de Drept public din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, prin doamna conf. univ. dr. Daiana Maura Veșmaș, în opinia exprimată a arătat că **serviciul de probațiune are dreptul de a exercita calea de atac a contestației, întrucât serviciile de probațiune fac parte din categoria subiecților procesuali indicați de 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală, fiind considerați participanți în procesul penal, și hotărârea atacată se referă la sesizarea formulată de acest organ căruia i s-a încredințat de altfel, supravegherea condamnați.**

În consecință, serviciile de probațiune au legitimare procesuală activă, atât în ceea ce privește sesizarea instanței, cât și exercitarea căilor de atac prevăzute de lege, datorită calității de subiecți procesuali, atribuită prin dispozițiile coroborate, menționate mai sus, ale Codului de procedură penală.

S-a argumentat că, potrivit art. 29 din Codul de procedură penală, participanții includ între alții și două categorii distincte de subiecți procesuali: subiecți procesuali principali (suspectul și persoana vătămată) și alți subiecți procesuali. Dispozițiile art. 34 din același cod precizează cine sunt acești alți subiecți procesuali, și anume: martorul, expertul, interpretul, agentul procedural, organele speciale de constatare, precum și orice alte persoane sau organe prevăzute de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale. Evident, serviciile de probațiune intră în această categorie a altor subiecți procesuali, desemnată prin sintagma „organe prevăzute

de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale.” În conformitate cu dispozițiile 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală, calea de atac a contestației poate fi utilizată de către procuror și subiecții procesuali la care hotărârea atacată se referă, precum și de către persoanele ale căror interese legitime au fost vătămate prin aceasta.

VI.2. Facultatea de Drept, Departamentul de Drept public din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, prin directorul departamentului, domnul lector universitar dr. Daniel Nițu, a exprimat opinia că **serviciul de probațiune face parte din categoria subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă, în sensul 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală raportat la art. 34 din Codul de procedură penală, cu aplicarea art. 29 din Codul de procedură penală.**

S-a susținut ca argumente că punerea în executare a hotărârilor penale este recunoscută ca fiind fază distinctă a procesului penal, chiar dacă nu are ca obiect exercitarea acțiunii penale. La fel ca în cazul altor prevederi cuprinse în partea generală a Codului de procedură penală, în dispozițiile generale reglementate de art. 29—art. 34 din Codul de procedură penală, legiuitorul a acordat întâietate participanților implicați în primele trei faze procesuale (urmărirea penală, camera preliminară și judecata), omițând să facă referiri exprese la participanții implicați în faza de punere în executare a hotărârilor penale. Cu toate acestea, reglementarea dedicată categoriei celorlalți subiecți procesuali, alții decât subiecții procesuali principali, cuprinsă în art. 34 din Codul de procedură penală nu conține o enumerare exhaustivă sau limitativă. Astfel, pe lângă martor, expert, interpret, agent procedural și organele speciale de constatare, care sunt menționați cu titlu exemplificativ, partea finală a acestei dispoziții legale prevede că în categoria subiecților procesuali se înscriu și „orice alte persoane sau organe prevăzute de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale.”

Atribuțiile serviciului de probațiune în ultima fază a procesului penal sunt stabilite de Legea nr. 252/2013, care se completează cu dispozițiile cuprinse în titlul V din partea specială a Codului de procedură penală.

Din conținutul art. 583 alin. (1) din Codul de procedură penală rezultă că serviciul de probațiune are calitate procesuală activă în procedurile de revocare sau anulare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere. Potrivit acestei dispoziții legale, sesizarea instanței se poate face atât de procuror, cât și de consilierul de probațiune.

Procedura în fața instanței competente este stabilită de art. 597 din Codul de procedură penală, iar în alin. (7) al normei menționate, sentința pronunțată de prima instanță asupra cererii de revocare sau de anulare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere poate fi atacată „cu contestație la instanța ierarhic superioară, în termen de 3 zile de la comunicare”. Legea nu face nicio referire la titularii acestei căi de atac, astfel încât devin aplicabile prevederile 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală, potrivit cărora, printre alții, pot formula contestație inclusiv „subiecții procesuali la care hotărârea atacată se referă”.

Printre altele, potrivit art. 67 alin. (1) din Legea nr. 252/2013, consilierul de probațiune manager de caz din cadrul serviciului de probațiune are nu doar sarcina de a întocmi un raport de evaluare, ci și atribuția de a sesiza instanța în vederea revocării, în condițiile legii. Astfel, acesta este un „organ prevăzut de lege” care are o serie de atribuții în această procedură judiciară, în sensul art. 34 din Codul de procedură penală. Așa se face că serviciul de probațiune devine un veritabil „subiect procesual” care participă la procesul penal în ultima fază a acestuia, în procedura de revocare sau anulare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

În condițiile în care art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală nu distinge subiecții procesuali principali (stabiliți de art. 33 din Codul de procedură penală) de ceilalți subiecți procesuali (prevăzuți de art. 34 din Codul de procedură penală), fiind utilizată sintagma „subiecți procesuali la care hotărârea atacată se referă”, invariabil serviciul de probațiune dobândește calitate procesuală activă de a formula contestație împotriva sentinței pronunțate în procedura reglementată de art. 583 din Codul de procedură penală. Altfel spus, din moment ce serviciul are „puterea de a acționa în justiție” în procedura de revocare sau anulare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere, cu atât mai mult are legitimitatea procesuală de a exercita calea de atac prevăzută de lege (*legitimitas ad causam*).

VI.3. Facultatea de Drept, Centrul de cercetări în științe penale din cadrul Universității de Vest din Timișoara, prin directorul acestuia, conf. univ. dr. Flaviu Ciopec, exprimă punctul de vedere că se impune respingerea sesizării ca fiind inadmisibilă.

Se arată că, verificând sesizarea în raport cu criteriile de admisibilitate stabilite de art. 475 din Codul de procedură penală, a concluzionat că dintre cele trei condiții prevăzute de acest text de lege numai prima și a treia sunt îndeplinite.

Astfel, Curtea de Apel Craiova este investită cu judecarea cauzei în apel, astfel că, raportat la dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală, condiția referitoare la soluționarea cauzei în ultimă instanță este îndeplinită, iar chestiunea de drept cu a cărei analiză a fost sesizată instanța supremă nu a primit o rezolvare printr-o hotărâre prealabilă anterioară sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui asemenea instrument de unificare a practicii judiciare.

Se consideră că în cauză nu este îndeplinită condiția ca sesizarea să aibă ca obiect o veritabilă problemă de drept care să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme. Sesizarea este admisibilă numai în cazul unei dificultăți reale de interpretare a textelor de lege care să fie de natură a naște o îndoială rezonabilă asupra conținutului acestora.¹

Asupra fondului chestiunii de drept supuse dezlegării, calitatea de titular al sesizării instanței, conferită serviciului de probațiune, nu îi atribuie însă calitatea de persoană ale cărei interese legitime sunt vătămate prin soluția instanței și nici calitatea procesuală de a formula contestație împotriva soluțiilor instanței. Or, conform art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală, calea de atac a contestației se poate exercita doar de către procuror și subiecții procesuali la care hotărârea atacată se referă, precum și persoanele ale căror interese legitime au fost vătămate prin aceasta.

VI.4. Facultatea de Drept din cadrul Universității „Nicolae Titulescu”, prin decanul acesteia, domnul conf. univ. dr. Bogdan Micu, a exprimat cu titlu preliminar opinia că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru a se pronunța asupra problemei de drept în discuție este inadmisibilă prin prisma condițiilor stabilite de dispozițiile art. 475 din Codul de procedură penală, deoarece privește o chestiune de procedură, de care nu depinde soluționarea pe fond a cauzei în care s-a dispus sesizarea instanței supreme.

Asupra fondului problemei, în măsura în care Înalta Curte va aprecia că sesizarea este admisibilă, în cadrul catedrei s-a conturat a fi majoritară opinia potrivit căreia serviciul de

probațiune nu face parte din categoria subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă, în sensul art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală raportat la art. 34 din Codul de procedură penală, cu aplicarea art. 29 din Codul de procedură penală, care definesc noțiunea de subiect procesual și, respectiv, de participant la procesul penal.

Argumentele opiniei majoritare au fost în sensul că, pentru ca un participant în procesul penal să aibă calitatea de subiect procesual la care o hotărâre judecătorească se referă, trebuie să fie îndeplinite două condiții: prima, ca respectivul participant să facă parte din categoria subiecților procesuali și a doua, ca hotărârea judecătorească să se refere la participantul în discuție.

În legătură cu prima condiție, din analiza dispozițiilor art. 34 din Codul de procedură penală rezultă că serviciul de probațiune poate fi inclus în categoria altor subiecți procesuali, fiind organ prevăzut de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale.²

Cea de-a doua condiție pentru conferirea calității procesuale necesare serviciului de probațiune în vederea exercitării căii ordinare de atac a contestației nu este îndeplinită, deoarece hotărârea de primă instanță, chiar dacă este pronunțată în urma unei sesizări a serviciului de probațiune întemeiată pe dispozițiile art. 583 alin. (1) din Codul de procedură penală, nu se referă la acesta.

Pentru ca o hotărâre judecătorească să se refere la un subiect procesual este nevoie ca acea hotărâre să cuprindă dispoziții care, în mod direct, să oblige în vreun fel acel subiect procesual, să impună în sarcina acestuia anumite sancțiuni ori chiar să îi confere anumite drepturi proprii.

În cazul în care acționează pe temeiul art. 583 alin. (1) din Codul de procedură penală, în sensul sesizării instanței în vederea anulării ori revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere, serviciul de probațiune nu justifică un interes propriu, ci acționează în interesul general al respectării legii în faza de executare a hotărârilor judecătorești penale.

Realizarea acestui interes general este, în primul rând, asigurată de Ministerul Public, care, în cadrul procesului penal și nu numai, în acord cu dispozițiile art. 131 alin. (1) din Constituție și art. 4 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor.

În cadrul catedrei s-a conturat și o opinie minoritară în sensul că serviciul de probațiune face parte din categoria subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă, în sensul art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală raportat la art. 34 din Codul de procedură penală, cu aplicarea art. 29 din Codul de procedură penală, care definesc noțiunea de subiect procesual și, respectiv, de participant la procesul penal.

S-a argumentat că, în ceea ce privește condiția ca hotărârea susceptibilă a fi atacată prin intermediul căii ordinare de atac a contestației să se refere la subiectul procesual care este îndrituit să exercite respectiva cale de atac, este necesar să se stabilească înțelesul sintagmei „să se refere”.

Acest înțeles ar trebui să fie unul mai larg, fără să fie cantonat doar la instituirea de obligații ori la recunoașterea de drepturi subiective. Prin *referire la un anumit subiect procesual* ar trebui să se înțeleagă și soluția pe care instanța a pronunțat-o

¹ Decizia nr. 5 din 10 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 183 din 11 martie 2016, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală: „Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, conform art. 475 din Codul de procedură penală, trebuie efectuată doar în situația în care, în cursul soluționării unei cauze penale, se pune problema interpretării și aplicării unor dispoziții legale neclare, echivoce, care ar putea da naștere mai multor soluții. Interpretarea urmărește cunoașterea înțelesului exact al normei, clarificarea sensului și scopului acesteia, așa încât procedura prealabilă nu poate fi folosită în cazul în care aplicarea corectă a dreptului se impune într-un mod atât de evident, încât nu lasă loc de îndoială cu privire la modul de soluționare a întrebării adresate.”

² Pentru a exemplifica menționăm doar că, potrivit art. 508 din Codul de procedură penală, serviciul de probațiune este citat în mod obligatoriu la judecata minorului, unde are dreptul și îndatorirea să dea lămuriri, să formuleze cereri și să prezinte propuneri în privința măsurilor ce ar urma să fie luate.

asupra sesizării respectivului subiect procesual, indiferent dacă acesta a efectuat sesizarea în apărarea unui drept individual subiectiv ori în exercitarea unor atribuții legale, așa cum este cazul sesizării la care serviciul de probațiune este îndreptățit conform art. 583 alin. (1) din Codul de procedură penală.

De altfel, dintr-o analiză succintă a practicii judiciare se desprinde faptul că instanțele, atunci când se pronunță asupra revocării sau anulării suspendării sub supraveghere a pedepsei, o fac prin raportare la sesizarea subiectului procesual, dispozitivul respectivelor hotărâri începând cu sintagma „admite/respinge sesizarea Serviciului de probațiune ...”. Mai mult, instanțele sesizate pe temeiul art. 583 alin. (1) din Codul de procedură penală citează serviciile de probațiune în calitate de petenți, atât în faza de judecată a primei instanțe, cât și în faza de judecată a contestației, recunoscând astfel calitatea de subiect procesual interesat în derularea procedurii în discuție nu doar în fața primei instanțe, ci și în fața instanței competente să soluționeze calea de atac a contestației.

De altfel, un răspuns, în sensul că serviciile de probațiune fac parte din categoria subiecților procesuali la care hotărârea primei instanțe se referă și pot, astfel, exercita calea de atac a contestației, ar fi în acord cu optica exprimată de legiuitor cu ocazia reformei penale din anul 2014, o expresie a acestei reforme fiind și întărirea rolului pe care serviciile de probațiune trebuie să îl aibă în materia aplicării și, mai ales, a executării sancțiunilor penale alternative la privarea de libertate.

Potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, care stabilesc menirea instituțională a serviciilor de probațiune, se statuează că „prin activitatea sa, sistemul de probațiune, ca serviciu public, contribuie la înfăptuirea actului de justiție”, activitatea sa desfășurându-se „în interesul comunității, în scopul reabilitării sociale a infractorilor, al diminuării riscului de săvârșire a unor noi infracțiuni și al creșterii gradului de siguranță în comunitate”. Or, menirea instituțională a serviciilor de probațiune ar putea fi mult mai bine atinsă dacă drepturile procesuale ale acestora în materia executării sancțiunilor alternative la privarea de libertate ar fi depline.

VII. Punctul de vedere exprimat de Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție asupra chestiunii de drept supuse dezlegării

Direcția de specialitate opinează cu privire la chestiunea de drept care formează obiectul sesizării prealabile în Dosarul nr. 1.449/1/2019 că, în cadrul procedurii de revocare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere, serviciul de probațiune se include în sfera „subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă”, în sensul art. 425¹ alin. (2) teza I din Codul de procedură penală raportat la teza finală a art. 34 din același cod, în ipoteza în care a sesizat instanța conform art. 583 din Codul de procedură penală.

În susținerea opiniei exprimate au fost expuse următoarele argumente:

a) În conformitate cu dispozițiile art. 29 din Codul de procedură penală, *participanții în procesul penal sunt: organele judiciare, avocatul, părțile, subiecții procesuali principali, precum și alți subiecți procesuali.*

Referindu-se la această din urmă categorie de subiecți procesuali, art. 34 din același cod prevede că, în afara participanților prevăzuți la art. 33 (subiecții procesuali principali — suspectul și persoana vătămată), sunt subiecți procesuali: martorul, expertul, interpretul, agentul procedural, organele speciale de constatare, precum și orice alte persoane sau organe prevăzute de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale.

În cadrul procedurii de revocare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere, reglementată în art. 583 din Codul

de procedură penală coroborat cu art. 597 raportat la art. 425¹ din același cod — ca procedură judiciară penală —, serviciul de probațiune constituie un organ prevăzut de lege având drepturi, obligații sau atribuții, în accepțiunea tezei finale a art. 34 din Codul de procedură penală. În consecință, serviciul de probațiune are calitatea de subiect procesual în cadrul procedurii judiciare penale menționate.

Calitatea de organ prevăzut de lege având drepturi, obligații sau atribuții în procedura revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere și, deci, calitatea de subiect procesual a serviciului de probațiune în cadrul acestei proceduri judiciare penale rezultă din dispozițiile Codului penal, ale Codului de procedură penală, ale Legii nr. 253/2013 privind executarea pedepselor, a măsurilor educative și a altor măsuri neprivative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal și ale Legii nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune.

În acest sens sunt: dispozițiile art. 94 alin. (4) din Codul penal; dispozițiile art. 583 alin. (1) și (2) din Codul de procedură penală reglementează atribuția consilierului de probațiune de a sesiza instanța în vederea revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere, prevăzută în art. 96 din Codul penal; Legea nr. 253/2013 prevede, în art. 57 alin. (2) raportat la art. 56 alin. (1), atribuția consilierului de probațiune de a verifica motivele care au determinat nerespectarea măsurilor de supraveghere sau a obligațiilor stabilite de instanță pe durata termenului de supraveghere a suspendării executării pedepsei, în cazul în care constată această nerespectare, precum și obligația consilierului de probațiune de a sesiza instanța în vederea revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere, dacă apreciază că nerespectarea s-a făcut cu rea-credință; în dispozițiile art. 43 lit. b) din Legea nr. 252/2013 se prevede atribuția de a evalua persoana aflată în supravegherea serviciului de probațiune, la solicitarea instanței de judecată sau a judecătorului delegat cu executarea sau, după caz, la inițiativa consilierului de probațiune manager de caz, dacă, pe durata termenului de supraveghere, persoana supravegheată nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută, în condițiile stabilite, obligațiile care îi revin; dispozițiile art. 67 din Legea nr. 252/2013.

Ansamblul dispozițiilor legale invocate conturează, cu claritate, poziția serviciului de probațiune, de organ prevăzut de lege, cu drepturi, obligații și atribuții în procedura de revocare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere, și, pe cale de consecință, calitatea serviciului de probațiune de subiect procesual în cadrul acestei proceduri.

b) În conformitate cu prevederile art. 597 alin. (5) din Codul de procedură penală, incidente în procedura revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere, *dispozițiile cuprinse în titlul III al părții speciale privind judecata care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului capitol se aplică în mod corespunzător.*

Dispozițiile art. 425¹ alin. (2) teza I din Codul de procedură penală, referitoare la calea de atac a contestației, sunt cuprinse în titlul III al părții speciale și nu sunt contrare prevederilor cuprinse în capitolul IV din titlul V al părții speciale, devenind aplicabile în procedura revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

Potrivit dispozițiilor art. 425¹ alin. (2) teza I din Codul de procedură penală, pot face contestație procurorul și subiecții procesuali la care hotărârea atacată se referă.

În cadrul procedurii de revocare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere, serviciul de probațiune are, așa cum s-a arătat, calitatea de subiect procesual și, în condițiile în care acest subiect procesual a sesizat instanța în vederea revocării suspendării, serviciul de probațiune se include în sfera „subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă”, în accepțiunea dispozițiilor art. 425¹ alin. (2) teza I din Codul de procedură penală.

Calitatea serviciului de probațiune de „subiect procesual la care hotărârea atacată se referă”, în ipoteza în care acest subiect procesual a sesizat instanța în procedura revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere, decurge din faptul că, în ipoteza menționată, instanța se pronunță, prin hotărârea atacată, asupra sesizării serviciului de probațiune.

Hotărârea prin care instanța admite sau respinge sesizarea serviciului de probațiune privind revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere constituie o hotărâre care „se referă”, atât prin dispozitiv, cât și prin considerente, la acest subiect procesual.

În consecință, în ipoteza în care a sesizat instanța în vederea revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere, serviciul de probațiune este titular al căii de atac a contestației împotriva hotărârii prin care instanța se pronunță asupra revocării suspendării și este inclus în sfera „subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă”.

Această soluție, care decurge din aplicarea corelată a art. 583 din Codul de procedură penală și a art. 597 alin. (5) raportat la art. 425¹ alin. (2) teza I din același cod, reflectă soluția de principiu potrivit căreia titularul sesizării instanței este și titular al căii de atac prevăzute de lege împotriva hotărârii prin care se soluționează sesizarea.

VIII. Opinia Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Prin Adresa nr. 1.197/C/1.468/III-5/2019 din data de 20 iunie 2019 a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în urma analizei de admisibilitate a sesizării, efectuată în temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, a rezultat că instanța care a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție este Curtea de Apel Craiova — Secția penală și pentru cauze cu minori, investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, cauza se află în cursul judecării, problema de drept a cărei dezlegare se solicită nu a mai fost supusă examenului Înaltei Curți de Casație și Justiție, nestatuându-se asupra ei printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii în curs de soluționare. Totodată, de lămurirea respectării chestiunii de drept depinde trecerea la etapa soluționării pe fond a cauzei în care a fost invocată.

În consecință, se constată îndeplinirea condițiilor formale de admisibilitate a sesizării.

Asupra chestiunii de drept supuse dezlegării se opinează că serviciul de probațiune face parte din categoria subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă, în sensul art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală raportat la art. 34 cu aplicarea art. 29 din același cod.

IX. Dispoziții legale incidente

Art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală — Declararea și soluționarea contestației

„Pot face contestație procurorul și subiecții procesuali la care hotărârea atacată se referă, precum și persoanele ale căror interese legitime au fost vătămate prin aceasta, în termen de 3 zile, care curge de la pronunțare pentru procuror și de la comunicare pentru celelalte persoane, dispozițiile art. 411 alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.”

Art. 29 din Codul de procedură penală — Participanții în procesul penal

„Participanții în procesul penal sunt: organele judiciare, avocatul, părțile, subiecții procesuali principali, precum și alți subiecți procesuali.”

Art. 34 din Codul de procedură penală — Alți subiecți procesuali

„În afara participanților prevăzuți la art. 33, sunt subiecți procesuali: martorul, expertul, interpretul, agentul procedural, organele speciale de constatare, precum și orice alte persoane sau organe prevăzute de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale.”

Art. 583 din Codul de procedură penală — Revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere

„(1) Asupra revocării sau anulării suspendării executării pedepsei sub supraveghere prevăzute la art. 96 sau 97 din Codul penal se pronunță, din oficiu, la sesizarea procurorului sau a consilierului de probațiune, instanța care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.

(2) Dacă, până la expirarea termenului prevăzut la art. 93 alin. (5) din Codul penal, condamnatul nu a respectat obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, serviciul de probațiune competent sesizează instanța care a pronunțat în primă instanță suspendarea, în vederea revocării acesteia. Sesizarea poate fi făcută și de procuror, de consilierul de probațiune sau de partea interesată, până la expirarea termenului de supraveghere.”

Art. 597 alin. (5) și (7) din Codul de procedură penală — Procedura la instanța de executare

„(5) Dispozițiile cuprinse în titlul III al părții speciale privind judecata care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului capitol se aplică în mod corespunzător. (...)

(7) Hotărârile pronunțate în primă instanță în materia executării potrivit prezentului titlu pot fi atacate cu contestație la instanța ierarhic superioară, în termen de 3 zile de la comunicare.”

Art. 94 alin. (4) din Codul penal — Supravegherea condamnatului

„(4) Pe durata termenului de supraveghere, serviciul de probațiune are obligația să sesizeze instanța, dacă:

a) au intervenit motive care justifică fie modificarea obligațiilor impuse de instanță, fie încetarea executării unora dintre acestea;

b) persoana supravegheată nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută, în condițiile stabilite, obligații care îi revin;

c) persoana supravegheată nu a îndeplinit obligațiile civile stabilite prin hotărâre, cel mai târziu cu 3 luni înainte de expirarea termenului de supraveghere.”

Art. 2 din Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 512 din 14 august 2013, cu modificările și completările ulterioare

„(1) Prin activitatea sa, sistemul de probațiune, ca serviciu public, contribuie la înfăptuirea actului de justiție.

(2) Activitatea sistemului de probațiune se desfășoară în interesul comunității, în scopul reabilitării sociale a infractorilor, al diminuării riscului de săvârșire a unor noi infracțiuni și al creșterii gradului de siguranță în comunitate.

(3) Promovarea sancțiunilor și măsurilor comunitare urmărește reducerea costurilor sociale ale executării sancțiunilor și măsurilor penale prin diminuarea populației din unitățile penitenciare, valorificarea potențialului socioeconomic al infractorilor și menținerea siguranței comunității.”

Art. 16 din Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 512 din 14 august 2013, cu modificările și completările ulterioare

„(1) Se înființează Direcția Națională de Probațiune, denumită în continuare *Direcția* , ca structură cu personalitate juridică, în cadrul Ministerului Justiției, prin reorganizarea Direcției de probațiune din Ministerul Justiției.

(2) Direcția are sediul în municipiul București, str. Apolodor nr. 17, sectorul 5. Schimbarea sediului se poate realiza prin ordin al ministrului justiției.

(3) Activitatea Direcției este coordonată direct de către ministrul justiției.”

Art. 43 lit. b) din Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 512 din 14 august 2013, cu modificările și completările ulterioare

„Evaluarea persoanelor aflate în supravegherea serviciului de probațiune se realizează la solicitarea instanței de judecată sau a judecătorului delegat cu executarea sau, după caz, la inițiativa consilierului de probațiune manager de caz, în următoarele situații: (...)

b) dacă, pe durata termenului de supraveghere, persoana supravegheată nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută, în condițiile stabilite, obligațiile care îi revin.”

Art. 57 raportat la art. 56 alin. (1) din Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 512 din 14 august 2013, cu modificările și completările ulterioare

„Art. 57. — În exercitarea controlului respectării măsurilor de supraveghere, consilierul stabilește și derulează întreprinderi cu persoana supravegheată la sediul serviciului de probațiune, efectuează vizite anunțate sau inopinate la locuința persoanei sau în alte locuri, în funcție de specificul situației, solicită documente privind structura familiei, a persoanelor care se află în întreținerea sa sau în a căror întreținere se află, documente privind situația locativă, a locului de muncă și a mijloacelor de existență, verifică periodic datele furnizate de persoana supravegheată și îndeplinește orice alte măsuri de control adaptate cazului.”

Art. 56 alin. (1) — „Consilierul de probațiune manager de caz controlează nemijlocit respectarea de către persoana supravegheată a măsurilor de supraveghere prevăzute la art. 85 alin. (1), respectiv art. 93 alin. (1) din Legea nr. 286/2009, cu modificările și completările ulterioare, pe toată durata termenului de supraveghere.”

Art. 67 din Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 512 din 14 august 2013, cu modificările și completările ulterioare

„(1) În situația în care, pe durata termenului de supraveghere, consilierul de probațiune manager de caz constată că persoana supravegheată nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută, în condițiile stabilite, obligațiile ce îi revin, verifică motivele care au determinat această nerespectare și, dacă apreciază că nerespectarea s-a făcut cu rea-credință, întocmește un raport de evaluare conform art. 44 și sesizează instanța în vederea revocării sancțiunii.

(2) În situația neîndeplinirii integrale a obligațiilor civile de către persoana supravegheată cel mai târziu cu 3 luni înainte de expirarea termenului de supraveghere, consilierul de probațiune manager de caz întocmește un raport de evaluare conform art. 44, în care consemnează motivele neîndeplinirii, și sesizează instanța.

(3) Pentru încălcări minore care nu aduc atingere scopului pentru care au fost dispuse măsurile de supraveghere sau obligațiile persoanei supravegheate, consilierul de probațiune manager de caz poate emite avertismente. Condițiile de emitere și modalitățile de aplicare a avertismentelor se stabilesc prin Regulamentul de aplicare al prezentei legi.”

X. Opinia judecătorului-raportor

X.1. Sub aspectul admisibilității sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție

Legiuitorul român a prevăzut în Codul de procedură penală în vigoare un nou instrument de unificare a practicii judiciare neunitare, respectiv sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

În conținutul dispozițiilor art. 475 din cod sunt statuate condițiile de sesizare a instanței supreme pe care trebuie să le îndeplinească instanța care uzează de această instituție procesual penală.

Astfel, sunt reglementate mai multe condiții cumulative, și anume acelea referitoare la faza procesuală a cauzei în care se ivește chestiunea de drept, felul instanței care poate sesiza și stadiul procesual al cauzei, natura juridică a chestiunii de drept, precum și aceea prin care să nu fi făcut obiectul vreunui din instrumentele juridice de rezolvare a problemei respective.

Altfel spus, este necesar ca acea cauză în care există o chestiune de drept ce urmează să fie supusă dezlegării să se afle „în cursul judecării”, respectiv instanța să fi fost sesizată, iar procesul se afle în curs de desfășurare; instanțele pe rolul cărora se află o asemenea cauză să fie din cele expres și limitativ prevăzute de legiuitor, iar cauza respectivă să se găsească în ultima cale de atac la Înalta Curte de Casație și Justiție, curte de apel sau tribunal, investite cu soluționarea cauzei în ultimă instanță; chestiunea de drept supusă dezlegării să conducă la soluționarea pe fond a cauzei respective; condiția negativă, în sensul că instanța supremă nu s-a pronunțat asupra problemei de drept printr-o hotărâre prealabilă sau prin recurs în interesul legii.

În contextul prezentei sesizări considerăm că aceasta întrunește condițiile de admisibilitate prevăzute în art. 475 din Codul de procedură penală, și anume Dosarul nr. 2.615/101/2018 se află pe rolul Curții de Apel Craiova, Secția penală și pentru cauze cu minori, în faza de judecată a contestației formulate de contestator Serviciul de Probațiune Caraș-Severin, curtea de apel fiind una dintre instanțele enumerată expres și limitativ de către legiuitor ce poate judeca calea de atac exercitată, aceasta având caracter exclusiv și intrând în sfera accepțiunii de „în ultimă instanță”.

De asemenea, chestiunea de drept supusă dezlegării, și anume „dacă serviciul de probațiune face parte din categoria subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă, în sensul art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală raportat la art. 34 din Codul de procedură penală, cu aplicarea art. 29 din Codul de procedură penală, care definesc noțiunea de subiect procesual și, respectiv, de participant la procesul penal”, se circumscrie unei chestiuni de drept a cărei dezlegare este necesar a fi făcută, întrucât de lămurirea acesteia depinde soluționarea pe fond a cauzei.

Așa cum rezultă din încheierea curții de apel de sesizare, obiectul cauzei în care s-a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în condițiile art. 476 cu referire la art. 475 din Codul de procedură penală, îl constituie contestația declarată de serviciul de probațiune împotriva hotărârii prin care a fost respinsă sesizarea formulată de serviciul de probațiune cu privire la condamnată referitoare la revocarea suspendării executării pedepsei, acesta fiind circumscris fazei de executare a procesului penal.

Așadar, fondul cauzei privește raporturile juridice de drept execuțional, specifice fazei de executare a procesului penal în care subiecții acestuia sunt statul, reprezentat prin organul specializat în administrarea justiției, respectiv serviciul de probațiune, prin consilierul de probațiune, și condamnată față de care s-a dispus o pedeapsă de 1 an de închisoare cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere în condițiile art. 91 din Codul penal, pe un termen de supraveghere de 2 ani stabilit conform art. 92 din Codul penal, fiind obligată la măsurile de supraveghere prevăzute de art. 93 alin. (1) din Codul penal, iar în baza art. 93 alin. (2) din Codul penal a fost obligată ca pe durata termenului de supraveghere să execute obligația de a frecventa un program de reintegrare socială derulat de serviciul de probațiune sau organizat în colaborare cu instituții din comunitate, precum și la prestarea unei munci neremunerată în folosul comunității, în instituțiile indicate, în condițiile art. 93 alin. (3) din Codul penal raportat la art. 404 alin. (2) din Codul de procedură penală, fiindu-i atrasă atenția asupra dispozițiilor art. 96 din Codul penal, iar în urma raportului de evaluare

Întocmit de către serviciul de probațiune și a relațiilor solicitate au fost evidențiate aspecte privind situația acesteia, pe baza cărora a fost dispusă soluția primei instanțe.

În doctrină¹ s-a arătat că raportul juridic de drept execuțional începe odată cu stabilirea sancțiunii pentru persoana condamnată și se derulează pe parcursul executării conținutului sancțiunii penale, până la epuizarea acesteia ori până când aceasta se consideră executată în condițiile stabilite de lege.

Momentul nașterii raportului de drept execuțional penal în situația sancțiunilor fără privare de libertate începe cu rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, dar durata acestuia depinde de modul în care persoana condamnată înțelege să execute voluntar măsurile și obligațiile stabilite pe termenul de supraveghere. În situația în care pe parcursul executării pedepsei se produc situații care îl pun pe condamnat în situația de a nu putea executa hotărârea instanței de judecată, judecătorul delegat sau consilierul de probațiune va interveni sesizând instanța și pronunțând, după caz, schimbarea conținutului măsurilor și obligațiilor, stabilirea executării pedepsei prin muncă în folosul comunității, revocarea sau anularea măsurii, astfel încât raportul juridic de drept execuțional penal se va schimba în conținut și durată.²

Există particularități ale raportului de drept execuțional, față de raportul juridic de drept penal și raportul juridic procesual penal.

Astfel, în doctrină³ s-a arătat că în timp ce **raportul juridic penal** ia naștere în momentul intrării în vigoare a legii penale, toți destinatarii acesteia fiind obligați să respecte normele de drept penal, statul fiind instrumentul prin care se veghează la realizarea întocmai a conținutului noiei penale, fiind un subiect precis determinat prin organele sale înființate în acest scop, pe când ceilalți subiecți sunt determinabili doar în măsura în care devin destinatari concreți ai normelor de drept penal prin comiterea unei fapte penale, **raportul de drept execuțional penal** ia naștere în momentul în care hotărârea judecătorească devine definitivă și persoana condamnată este responsabilă de executarea conținutului pedepsei, statul prin organele sale fiind obligat să asigure toate condițiile legale și umanitare pentru executarea conținutului sancțiunii penale.

Obiectul ambelor raporturi juridice îl constituie sancțiunea penală tipică, sancțiune care nu este negociabilă, discutabilă, facultativă ori care poate fi eludată prin diverse alte comportamente. Statul, prin organele sale, trebuie să vegheze ca persoanele ce execută sancțiuni penale să nu se poată sustrage de la executare, să parcurgă regimurile progresive de resocializare, să își îndeplinească obligațiile civile, să își corijeze conduita pentru a deveni cetățeni ce respectă legile.

Raportul juridic procesual penal se diferențiază de raportul de drept execuțional penal pentru că acesta se realizează între stat, prin alte organe specializate, și participanți la procesul penal (organele statului fiind instanța de judecată, procurorul, organele de cercetare penală, iar părțile fiind inculpatul, partea vătămată, partea civilă, partea responsabilă civilmente), dar chiar și subiecți procesuali, care pot înlocui părțile în procesul penal. **Raportul juridic de drept execuțional** se realizează între organele statului, reprezentate prin instanțe de judecată, judecătorul pentru executarea pedepselor, directorul penitenciarului, consilierul de probațiune, precum și numai persoana sancționată penal.

Conținutul raportului de drept procesual penal constă în totalitatea drepturilor și obligațiilor participanților la procesul penal, având ca obiect stabilirea existenței sau inexistenței raportului de conflict în dreptul substanțial, raport ce urmează a fi soluționat prin hotărârea instanței de judecată. **Conținutul raportului de drept execuțional penal** se referă la totalitatea drepturilor, interdicțiilor, obligațiilor și facilităților impuse, aplicate sau acordate prin lege organelor de stat, dar și persoanei sancționate penal, pentru a îndeplini obiectul raportului constituit prin conținutul

sancțiunii — măsură educativă ori pedeapsă — privativă de libertate sau nu, cu o natură și durată stabilite în conformitate cu prevederile Codului penal sau ale legilor penale speciale.

Or, chestiunea de drept supusă dezlegării, în contextul obiectului cauzei mai sus arătate, are o directă legătură asupra modului de rezolvare a conținutului raportului execuțional penal, specific fazei executării procesului penal și se circumscrie condiției impuse de art. 475 alin. (1) din Codul de procedură penală referitoare la „chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective”.

Legiuitorul, așa cum a reglementat condiția prevăzută în norma mai sus arătată, nu a făcut nicio distincție asupra fondului cauzei, ceea ce conduce la concluzia că și modul de rezolvare a conținutului raportului de drept execuțional se include fondului cauzei, potrivit principiului *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus* („unde legea nu distinge, nici noi nu trebuie să distingem”), iar chestiunea de drept supusă dezlegării „dacă serviciul de probațiune face parte din categoria subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă, în sensul art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală raportat la art. 34 din Codul de procedură penală, cu aplicarea art. 29 din Codul de procedură penală” are o legătură directă asupra modului de rezolvare a raportului de drept execuțional penal, așa încât de lămurirea acesteia depinde soluționarea pe fond a cauzei respective.

Jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție a definit în mai multe decizii, pe cale de interpretare, sintagma „chestiuni de drept”, numai sub aspectul raportului juridic, fie de drept material, fie de drept procesual (Decizia nr. 11/2014 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 503 din 7 iulie 2014, Decizia nr. 24/2014 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 823 din 11 noiembrie 2014, Decizia nr. 5/2016 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 183 din 11 martie 2016, Decizia nr. 16/2015 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 490 din 3 iulie 2015, Decizia nr. 22/2016 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.057 din 28 decembrie 2016, Decizia nr. 17/2017 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 495 din 29 iunie 2017, decizii de respingere ca inadmisibile a sesizărilor, pe dispoziții legale diferite, cu argumente diferite), însă nu s-a pronunțat până la acest moment și asupra modului de rezolvare a unui raport de drept execuțional, din perspectiva chestiunii de drept supuse dezlegării.

Totodată, chestiunea de drept supusă dezlegării din perspectiva prevederilor invocate nu a mai făcut, până la momentul sesizării, obiectul niciunei alte hotărâri prealabile pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție și nici al vreunui recurs în interesul legii soluționat de aceeași instanță.

Chestiunea de drept supusă dezlegării, deși este invocată pentru prima dată pe calea unuia din instrumentele de unificare, nu poate fi considerată o chestiune nouă, întrucât condiția noutății se circumscrie numai sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă.

În consecință, sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării este admisibilă, prin prisma dispozițiilor art. 475 alin. (1) din Codul de procedură penală.

¹ Ioan Chiș, Alexandru Bogdan Chiș, *Executarea sancțiunilor penale*, Universul Juridic, București, p. 135.

² *Ibidem*, p. 137.

³ *Ibidem*, p. 142.

X.2. Chestiunea de drept supusă dezlegării

Legiuitorul în procesul de reformă judiciară a conferit un rol semnificativ în cadrul raporturilor de drept execuțional sistemului de probațiune, în mod concret cu obligații serviciilor de probațiune și atribuții consilierilor de probațiune prin dispoziții exprese, atât în conținutul Codului penal, cât și al Codului de procedură penală, precum și într-o reglementare distinctă ce face obiectul Legii nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 512 din 14 august 2013, cu modificările și completările ulterioare.

În dispozițiile Codului penal în conținutul mai multor instituții sunt prevăzute obligații exprese ale serviciului de probațiune, și anume la amânarea aplicării pedepsei (art. 86 din Codul penal), la suspendarea executării pedepsei sub supraveghere (art. 94 din Codul penal), la liberarea condiționată (art. 102 din Codul penal), în cazul măsurilor educative aplicabile minorilor (art. 122 din Codul penal).

În prevederile Codului de procedură penală sunt reglementate în conținutul mai multor instituții juridice atribuțiile consilierului de probațiune, precum și obligațiile serviciului de probațiune, respectiv la revocarea sau anularea amânării aplicării pedepsei (art. 582 din Codul de procedură penală), revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere (art. 583 din Codul de procedură penală), anularea și revocarea liberării condiționate (art. 588 din Codul de procedură penală).

În contextul sesizării, în raport cu obiectul acesteia, dispozițiile art. 94 alin. (4) din Codul penal instituie obligația serviciului de probațiune de a sesiza instanța, dacă: „a) au intervenit motive care justifică fie modificarea obligațiilor impuse de instanță, fie încetarea executării onora dintre acestea; b) persoana supravegheată nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută, în condițiile stabilite, obligațiile care îi revin; c) persoana supravegheată nu a îndeplinit obligațiile civile stabilite prin hotărâre, cel mai târziu cu 3 luni înainte de expirarea termenului de supraveghere”.

Legiuitorul a reglementat în conținutul alin. (1) al art. 583 din Codul de procedură penală referitor la revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere o atribuție alternativă de sesizare a instanței competente, fie de procuror, fie de consilierul de probațiune („asupra revocării sau anulării suspendării executării pedepsei sub supraveghere prevăzute la art. 96 sau 97 din Codul penal se pronunță, din oficiu, la sesizarea procurorului sau a consilierului de probațiune, instanța care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea”).

În alin. (2) al art. 583 din Codul de procedură penală, legiuitorul instituie în ipoteza arătată o obligație exclusivă, cu caracter imperativ, serviciului de probațiune competent, dar și o obligație cu caracter facultativ procurorului și părții interesate și o atribuție cu caracter facultativ consilierului de probațiune („dacă, până la expirarea termenului prevăzut la art. 93 alin. (5) din Codul penal, condamnatul nu a respectat obligațiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, serviciul de probațiune competent sesizează instanța care a pronunțat în primă instanță suspendarea, în vederea revocării acesteia. Sesizarea poate fi făcută și de procuror, de consilierul de probațiune sau de partea interesată, până la expirarea termenului de supraveghere”).

În conținutul Legii nr. 252/2013 din 19 iulie 2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 512 din 14 august 2013, cu modificările și completările ulterioare, se prevede expres în art. 2 alin. (1) că, „prin activitatea sa, sistemul de probațiune, ca serviciu public, contribuie la îndeplinirea actului de justiție”, această obligație fiind detaliată prin atribuții concrete conferite serviciului de probațiune, dar și consilierului de probațiune, ca organe specializate în realizarea raportului juridic de drept execuțional penal, în dispozițiile art. 43 lit. b), art. 57 raportat la art. 56 alin. (1), art. 67.

Astfel, „**evaluarea persoanelor aflate în supravegherea serviciului de probațiune** se realizează la solicitarea instanței de judecată sau a judecătorului delegat cu executarea sau, după caz, la **inițiativa consilierului de probațiune manager de caz**, dacă, pe durata termenului de supraveghere, persoana supravegheată nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută, în condițiile stabilite, obligațiile care îi revin.” [art. 43 lit. b)]

În dispozițiile art. 57 se prevede că „În exercitarea controlului respectării măsurilor de supraveghere, consilierul stabilește și derulează întreprinderi cu persoana supravegheată la sediul serviciului de probațiune, efectuează vizite anunțate sau inopinate la locuința persoanei sau în alte locuri, în funcție de specificul situației, solicită documente privind structura familiei, a persoanelor care se află în întreținerea sa sau în a căror întreținere se află, documente privind situația locativă, a locului de muncă și a mijloacelor de existență, verifică periodic datele furnizate de persoana supravegheată și îndeplinește orice alte măsuri de control adaptate cazului”, iar în art. 56 alin. (1) „Consilierul de probațiune manager de caz controlează nemijlocit respectarea de către persoana supravegheată a măsurilor de supraveghere prevăzute la art. 85 alin. (1), respectiv art. 93 alin. (1) din Legea nr. 286/2009, cu modificările și completările ulterioare, pe toată durata termenului de supraveghere”.

Potrivit art. 67 din actul normativ menționat, se statuează că „(1) În situația în care, pe durata termenului de supraveghere, consilierul de probațiune manager de caz constată că persoana supravegheată nu respectă măsurile de supraveghere sau nu execută, în condițiile stabilite, obligațiile ce îi revin, verifică motivele care au determinat această nerespectare și, dacă apreciază că nerespectarea s-a făcut cu rea-credință, întocmește un raport de evaluare conform art. 44 și sesizează instanța în vederea revocării sancțiunii. (2) În situația neîndeplinirii integrale a obligațiilor civile de către persoana supravegheată cel mai târziu cu 3 luni înainte de expirarea termenului de supraveghere, consilierul de probațiune manager de caz întocmește un raport de evaluare conform art. 44, în care consemnează motivele neîndeplinirii, și sesizează instanța. (3) Pentru încălcări minore care nu aduc atingere scopului pentru care au fost dispuse măsurile de supraveghere sau obligațiile persoanei supravegheate, consilierul de probațiune manager de caz poate emite avertismente. Condițiile de emitere și modalitățile de aplicare a avertismentelor se stabilesc prin Regulamentul de aplicare al prezentei legi”.

Din examinarea dispozițiilor de drept penal material, de drept procesual penal, precum și a Legii nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 512 din 14 august 2013, cu modificările și completările ulterioare, rezultă că serviciul de probațiune, ca organ prevăzut de lege, în cadrul raporturilor de drept execuțional penal are un complex de competențe, prin drepturi, obligații (sesizează instanța competentă, inițiază evaluarea, verifică motivele de neîndeplinire) și atribuții (prin consilierul de probațiune stabilește și derulează întreprinderi cu persoana supravegheată la sediul serviciului de probațiune, efectuează vizite anunțate sau inopinate la locuința persoanei sau în alte locuri, solicită documente privind structura familiei, a persoanelor care se află în întreținerea sa sau în a căror întreținere se află, controlează nemijlocit respectarea de către persoana supravegheată a măsurilor de supraveghere) în procedura de revocare sau anularea suspendării pedepsei sub supraveghere, ceea ce îi conferă calitatea de subiect procesul în cadrul acestei proceduri.

Potrivit art. 34 din Codul de procedură penală referitor la alți subiecți procesuali se stipulează că „În afara participanților prevăzuți la art. 33, sunt subiecți procesuali: martorul, expertul, interpretul, agentul procedural, organele speciale de constatare, precum și orice alte persoane sau organe prevăzute de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale”.

Așadar, serviciul de probațiune ca organ prevăzut de lege cu drepturi, obligații, atribuții în procedura revocării suspendării pedepsei sub supraveghere este un subiect procesual ce se descrie în accepțiunea tezei finale a dispozițiilor art. 34 din Codul de procedură penală.

Potrivit art. 597 alin. (5) din Codul de procedură penală referitor la procedura la instanța de executare, „dispozițiile cuprinse în titlul III al părții speciale privind judecata care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului capitol se aplică în mod corespunzător”, iar în alin. (7) al aceleiași norme se prevede că „hotărârile pronunțate în primă instanță în materia executării potrivit prezentului titlu pot fi atacate cu contestație la instanța ierarhic superioară, în termen de 3 zile de la comunicare”.

Dispozițiile art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală referitoare la calea de atac a contestației fac parte din titlul III al Părții speciale și nu sunt contrare prevederilor cuprinse în capitolul IV din titlul V al Părții speciale, ci mai mult aduc precizări cu privire la titularii contestației, așa încât sunt incidente în procedura revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

Dispozițiile art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală prevăd că „Pot face contestație procurorul și subiecții procesuali la care hotărârea atacată se referă, precum și persoanele ale căror interese legitime au fost vătămăte prin aceasta, în termen de 3 zile, care curge de la pronunțarea pentru procuror și de la comunicare pentru celelalte persoane, dispozițiile art. 411 alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.”

Așadar, legiuitorul a reglementat în conținutul normei mai sus menționate titularii contestației, respectiv **procurorul, subiecții procesuali, fără a face vreo distincție cu privire la aceștia**, în condițiile în care în art. 29 din Codul de procedură penală referitor la participanții în procesul penal sunt evidențiați subiecții procesuali principali și alți subiecți procesuali (subiecții procesuali principali, stabiliți în art. 33 din Codul de procedură penală, sunt suspectul și persoana vătămată, iar ceilalți subiecți procesuali prevăzuți în art. 34 din același cod: martorul, expertul,

interpretul, agentul procedural, organele speciale de constatare, precum și orice alte persoane sau organe prevăzute de lege având anumite drepturi, obligații sau atribuții în procedurile judiciare penale) și **persoanele ale căror interese legitime au fost vătămăte**, termenul și momentul de la care curge.

Astfel, serviciul de probațiune este un organ prevăzut de lege ce are drepturi, obligații și atribuții în procedura de revocare sau anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere, care a și sesizat instanța competentă pentru a dispune, reprezentând un subiect procesual în accepțiunea dispozițiilor art. 34 teza finală din Codul de procedură penală ce dobândește și calitate procesuală activă de a formula contestație împotriva sentinței pronunțate în procedura reglementată de art. 583 din Codul de procedură penală.

Serviciul de probațiune are „puterea de a acționa în justiție” în procedura de revocare sau anulare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere, cu atât mai mult are legitimitatea procesuală de a exercita calea de atac prevăzută de lege (*legitimatia ad causam*).

Calitatea serviciului de probațiune de „subiect procesual la care hotărârea atacată se referă”, în ipoteza în care ca subiect procesual a sesizat instanța în procedura revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere, decurge din faptul că, în ipoteza menționată, **instanța se pronunță, prin hotărârea atacată, asupra sesizării serviciului de probațiune**.

Hotărârea prin care instanța admite sau respinge sesizarea serviciului de probațiune privind revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere constituie o hotărâre care „se referă” **atât prin dispozitiv, cât și prin considerente** la acest subiect procesual.

În consecință, în ipoteza în care a sesizat instanța în vederea revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere, serviciul de probațiune este **titular al căii de atac a contestației** împotriva hotărârii prin care instanța se pronunță asupra revocării suspendării și este inclus în sfera „subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă”.

În raport cu cele arătate se va admite sesizarea formulată în cauză, ca urmare a interpretării sistematice a dispozițiilor generale și speciale din Codul de procedură penală, prin corelare a art. 583 din Codul de procedură penală cu art. 29, art. 34 și a art. 597 alin. (5) raportat la art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală, precum și cu dispozițiile menționate din Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 512 din 14 august 2013, cu modificările și completările ulterioare, așa încât în procedura revocării suspendării executării pedepsei sub supraveghere serviciul de probațiune ca titular al sesizării este și titular al căii de atac prevăzute de lege, în calitate de subiect procesual, împotriva hotărârii prin care se soluționează sesizarea.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Craiova, Secția penală și pentru cauze cu minori, în Dosarul nr. 2.615/101/2018, prin care se solicită pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: *„Dacă serviciul de probațiune face parte din categoria subiecților procesuali la care hotărârea atacată se referă, în sensul art. 425¹ alin. (2) din Codul de procedură penală raportat la art. 34 din Codul de procedură penală, cu aplicarea art. 29 din Codul de procedură penală care definesc noțiunea de subiect procesual și respectiv de participant la procesul penal.”*

Stabilește că în cadrul procedurii de revocare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere, prevăzută de art. 583 din Codul de procedură penală, serviciul de probațiune este un subiect procesual la care hotărârea atacată se referă, în accepțiunea art. 425¹ alin. (2) teza I din Codul de procedură penală raportat la art. 34 teza finală din același cod.

Obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, potrivit art. 477 alin. (3) din Codul de procedură penală. Pronunțată în ședință publică astăzi, 24 septembrie 2019.

PREȘEDINTELE SECȚIEI PENALE A ÎNALTEI CURȚI
DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
judecător **DANIEL GRĂDINARU**

Magistrat-asistent,
Oana Mihaela Dinu

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2019 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2019 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

